

Podstawy Informatyki

Katedra Telekomunikacji, EiT

dr inż. Jarosław Bułat kwant@agh.edu.pl

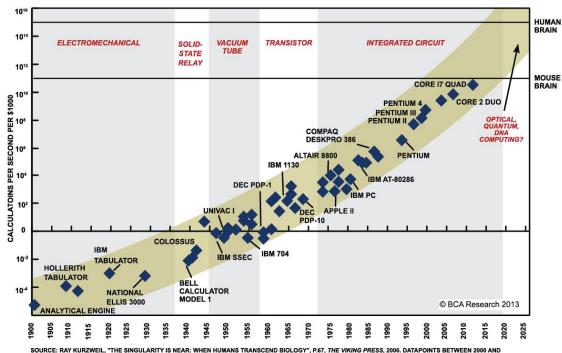
High level

- » Współcześni programiści zbyt często piszą w "ultrawygodnych językach", zbyt wysoko (w sensie abstrakcji) od sprzętu. Przez to nie czują jakie ograniczenia ma sprzęt.
- » Prawo Moor'a jest martwe (2020), w procesach technologicznych <=7 nm nie osiąga się taktowania 5+ GHz ze względu na ograniczenia fizyki
- » Pojedynczy rdzeń/wątek nie będzie szybszy niż jest
- » Wniosek:

w przyszłości będzie nacisk na optymalizację kodu

Prawo Moora

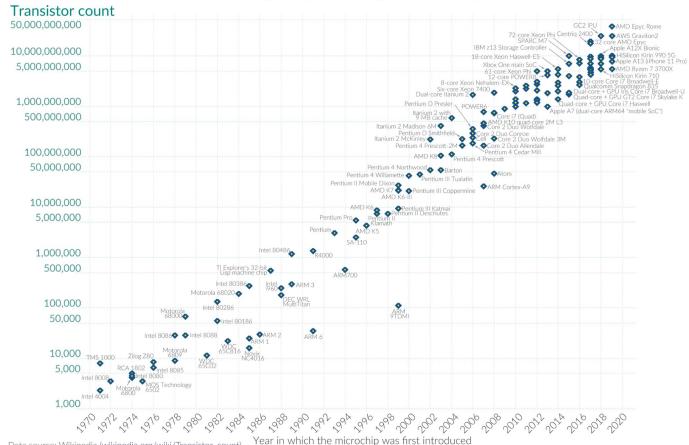
SOURCE: RAY KURZWEIL, "THE SINGULARITY IS NEAR: WHEN HUMANS TRANSCEND BIOLOGY", P.67, THE VIKING PRESS, 2006. DATAPOINTS BETWEEN 2000 AND 2012 REPRESENT BCA ESTIMATES.

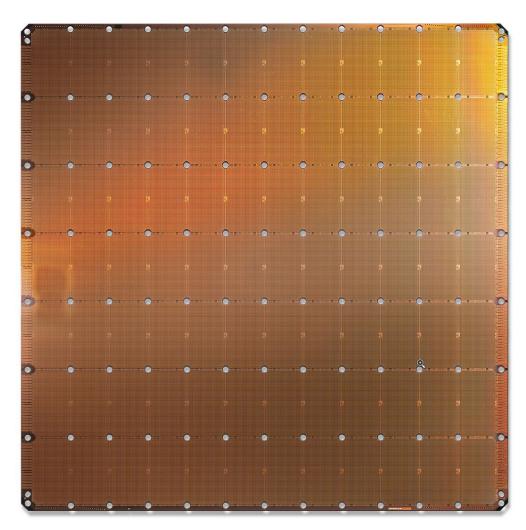
Moore's Law: The number of transistors on microchips doubles every two years Our World

in Data

Moore's law describes the empirical regularity that the number of transistors on integrated circuits doubles approximately every two years. This advancement is important for other aspects of technological progress in computing – such as processing speed or the price of computers.

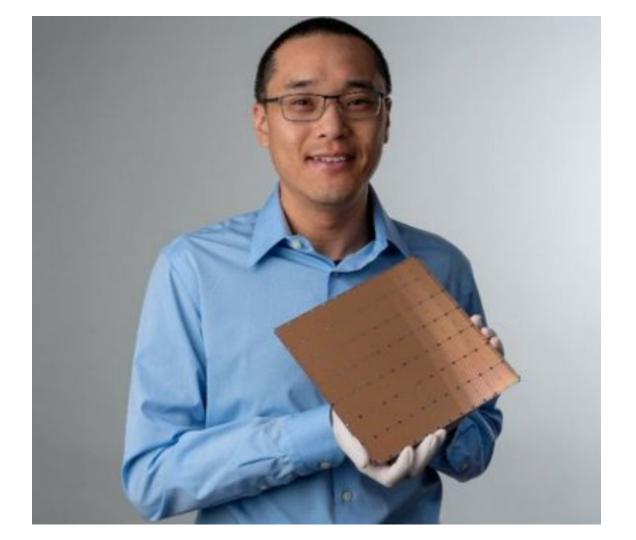

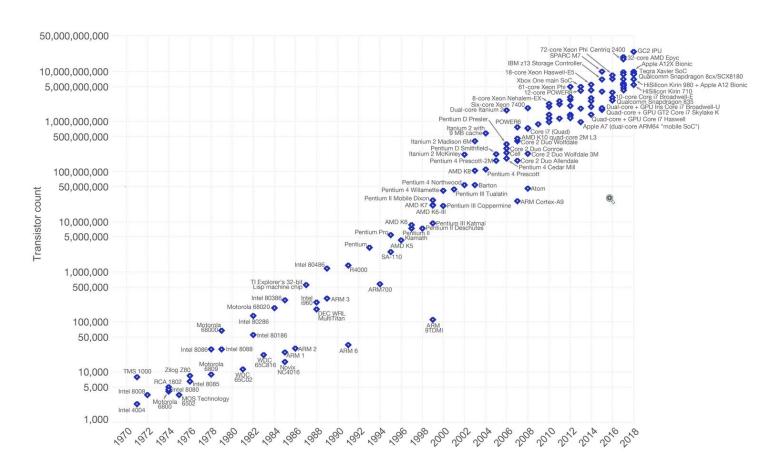

Cerebras Systems

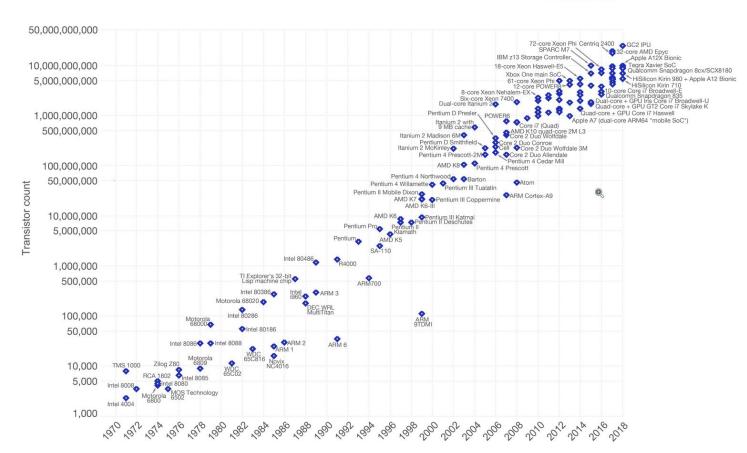
- » 46,225 mm2
- » 400,000 cores (~80x Nvidia)
- » 18 GB on-chip SRAM
- » 100 Pb/s bandwidth
- » 1.2 biliony tranzystorów (1.2 US-tryliony)
 - 1.2 E+12

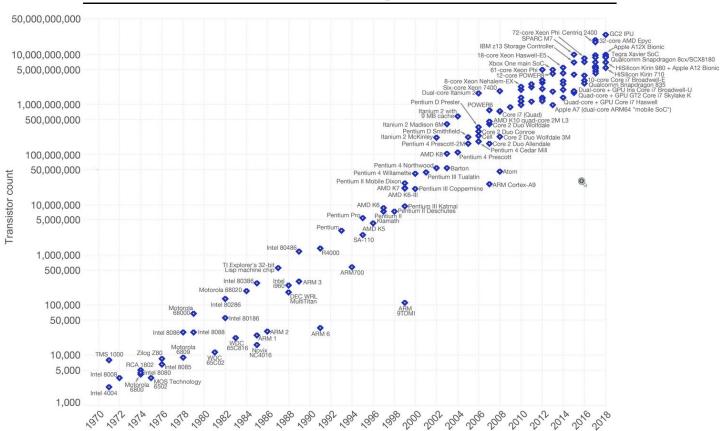

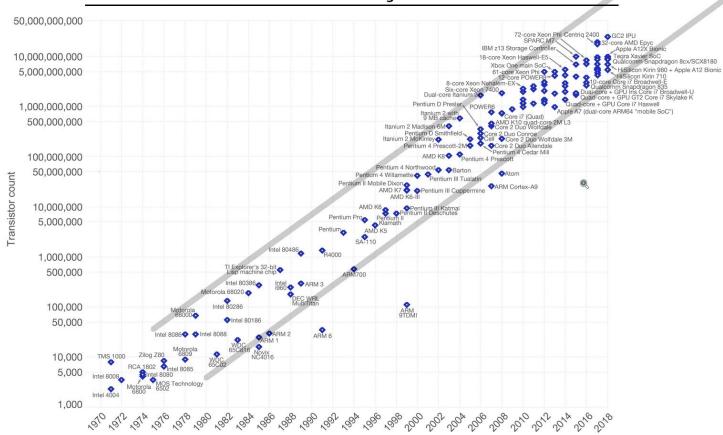
100 mld - liczba neuronów w mózgu

100 mld - liczba neuronów w mózgu

- » AMD EPYC 2: 64 cores (128 threads)
 - 40 mld tranzystorów == 4 E+10

- » AMD EPYC 2: 64 cores (128 threads)
 - 40 mld tranzystorów == 4 E+10
 - podwajamy liczbę tranzystorów co 18 miesięcy
 24 miesiące

- » AMD EPYC 2: 64 cores (128 threads)
 - 40 mld tranzystorów == 4 E+10
 - podwajamy liczbę tranzystorów co 18 miesięcy
 24 miesiące
 - rok 1970, liczba tranzystorów: 1383
 - rok 2019, liczba tranzystorów: 4 E+10

- » AMD EPYC 2: 64 cores (128 threads)
 - 40 mld tranzystorów == 4 E+10
 - podwajamy liczbę tranzystorów co 18 miesięcy
 24 miesiące
 - rok 1970, liczba tranzystorów: 1383
 - rok 2019, liczba tranzystorów: 4 E+10
 - rok 2282, liczba tranzystorów: 1.2 E+50
 - rok 2468, liczba tranzystorów: 1.2 E+78

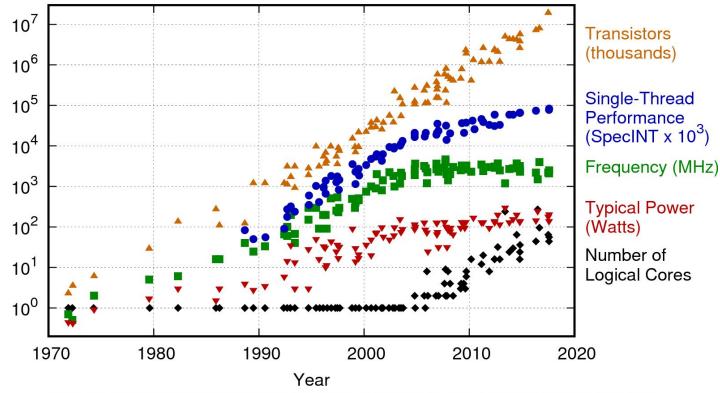

- » AMD EPYC 2: 64 cores (128 threads)
 - 40 mld tranzystorów == 4 E+10
 - podwajamy liczbę tranzystorów co 18 miesięcy
 24 miesiące
 - rok 1970, liczba tranzystorów: 1383
 - rok 2019, liczba tranzystorów: 4 E+10
 - rok 2282, liczba tranzystorów: 1.2 E+50
 - rok 2468, liczba tranzystorów: 1.2 E+78
- » Co oznaczają te liczby?

www.agh.edu.pl

Wzrost wykładniczy

42 Years of Microprocessor Trend Data

Plan prezentacji

- » Ankieta (co stwarza problem na zajęciach)
- » Pętle przykłady
 - dużo przykładów
 - instrukcja break;
 - instrukcja continue;
- » Tablice (ang. arrays)
- » Git rejected push

git / konsola

- » shell: strzałka w górę
- » skrypty: bash/tcsh
- » praca pod konsolą: fish
- » autouzupełnianie: tab (fish: ctrl -f)
- » schowek:
 - Ctr-c + Ctrl-v
 - 3 przycisk myszy
 - mouse3+ Ctrl-Shift-v

Odliczanie wstecz

```
#include <iostream>
int main(){
    size_t size = 10;

    for (int x = size; x >=0; --x ) {
        cout << x << endl;
    }
}</pre>
```

- » Iterator nie musi być zmieniany o +=1, może być dekrementowany
- » Rezultat:

10

9

. . .

1

0

Iterator zmieniany co 2

```
#include <iostream>
int main(){
    size_t size = 10;

    for (int x = 0; x < size; x+=2) {
        cout << x << endl;
    }
}</pre>
```

- » Iterator nie musi być zmieniany o +=1
- » Rezultat:

0

2

4

6

8

Zmiana iteratora w pętli

```
#include <iostream>
int main(){
    size_t size = 10;

    for (int x = 0; x < size; ++x) {
        cout << ++x << endl;
    }
}</pre>
```

- » Zmiana iteratora
- » Rezultat:

1

3

5

7

9

» Never Ever !!!

dwa iteratory pętli

```
for(int i=0, j=10; i<5 && j>5; ++i, --j){
  cout << i << " ";
  cout << i << endl;
 wyrażenie 1: int i=0, j=10
 wyrażenie 2: i<5 && j>5
 wyrażenie 3: ++i, --j
```

- » Dwa iteratory "i" oraz "j"
- » Warunek jeden, może być złożony
- » Wyrażenie 3, może zmieniać oba iteratory
- » Rezultat:
 - 0 10
 - 19
 - 28
 - 3 7
 - 46
- » Zamiana kolejności elementów w tablicy*

modyfikacja działania pętli

```
#include <iostream>
int main() {
  size t width = 1920;
  for (int x = 0; x < width; ++x) {
     if (x == 2) {
        continue;
     \} else if (x == 5) {
        break;
     cout << x << endl;
```

- » continue; rozpoczyna iteracje od początku
- » break; kończy pętlę
- » Rezultat:

» Modyfikacja wykonania pętli

pętla w pętli - zagnieżdżenie

```
#include <iostream>
int main() {
  size t width = 1920;
  size_t height = 1080;
  for (int x = 0; x < width; ++x) {
    for (int y = 0; y < height; ++y) {
      // test each pixel of image
```

- » Zagnieżdżona pętla
- » Iteracja po wszystkich pikselach obrazu FullHD
- » Pętla zewnętrzna (iterator x)
- » Pętla wewnętrzna (iterator y)
- » Dla jednego x, wykonają się wszystkie iteracje y
- » Wszystkie iteracje y wykonają się x razy (dla każdego x)
- » Dowolna liczba zagnieżdżeń, sugerowanie nie więcej niż 3

pętla w pętli - zagnieżdżenie

```
#include <iostream>
int main() {
  size t width = 1920;
  size t height = 1080;
  for (int x = 0; x < width; ++x)
    int z = 9;
    for (int y = 0; y < height; ++y) {
      // test each pixel of image
```

- » Każda iteracja pętli to wykonanie nowego bloku instrukcji
- » Zmienna "z" tworzona i inicjalizowana podczas każdej iteracji !!!

pętla w pętli - zagnieżdżenie

```
size_t width = 10;

for (int x = 0; x < width; ++x ) {
    for (int y = 0; y <= x; ++y ) {
        cout << "(" << x;
        cout << "," << y << ") ";
        // upper right triangle
    }
    cout << endl;
}</pre>
```

- » Iteracja y kończy się na x
- » rezultat:

```
(0,0)
(1,0)(1,1)
(2,0)(2,1)(2,2)
(3,0)(3,1)(3,2)(3,3)
(4,0) (4,1) (4,2) (4,3) (4,4)
(5,0) (5,1) (5,2) (5,3) (5,4) (5,5)
(6,0) (6,1) (6,2) (6,3) (6,4) (6,5) (6,6)
(7,0) (7,1) (7,2) (7,3) (7,4) (7,5) (7,6) (7,7)
(8,0) (8,1) (8,2) (8,3) (8,4) (8,5) (8,6) (8,7) (8,8)
(9,0) (9,1) (9,2) (9,3) (9,4) (9,5) (9,6) (9,7) (9,8) (9,9)
```


quiz Pl05 for1

socrative.com

- login
- student login

Room name:

KWANTAGH

Pętla nieskończona

```
for (;;) {
      char c;
      cin >> c;
      if (c=='x') {
            break;
char c;
<u>cin >> c;</u>
while (c != 'x') {
      <u>cin >> c;</u>
```

```
char c;
do {
     cin >> c;
} while (c != 'x');
while (true) {
     char c;
     cin >> c;
     if (c == 'x') {
          break;
```

```
    Pętla nieskończona
wtedy gdy nie
znamy liczby iteracji
```

- » Koniec pętli po wprowadzeniu znaku 'x'
- » Deklaracja "c" wewnątrz pętli
 - zasięg!
- » Zawężać zasięg zmiennych


```
#include <iostream>
int main(){
    for (size t x = 0; x < 10; ++x) {
         for (size t y = 0; y < 10; ++y) {
              if (x > 4 & y > 5) {
                   break;
                   // does not work!!!
    cout << x+10*y << endl;
```

- Chcę opuścić **obie** pętlę jeżeli x > 4 AND y >5 i wyświetlić x+10*y
- » Instrukcja break; opuści wyłącznie wewnętrzną pętlę


```
#include <iostream>
int main(){
    for (size t x = 0; x < 10; ++x) {
          for (size t y = 0; y < 10; ++y) {
               if (x > 4 \&\& y > 5) {
                    break;
                    // does not work!!!
    cout << x+10*y << endl;
```

- » Chcę opuścić **obie** pętlę jeżeli x > 4 AND y > 5 i wyświetlić x+10*y
- » Instrukcja break; opuści wyłącznie wewnętrzną pętlę
- » Jaki błąd zrobiłem w cout ???


```
for (size t x = 0; x < 10; ++x) {
     bool exitLoop = false;
     for (size_t y = 0; y < 10; ++y) {
          if (x > 4 & y > 5) {
               exitLoop = true;
               break;
     if (exitLoop) {
          break;
```

- » Chcę opuścić **obie** pętlę jeżeli x > 4 AND y >5
- » Wyjście z wewnętrznej pętli + ustawienie znacznika exitLoop
- » Sprawdzanie znacznika na końcu zewnętrznej pętli


```
for (size t x = 0; x < 10; ++x) {
     bool exitLoop = false;
     for (size_t y = 0; y < 10; ++y) {
          if (x > 4 & y > 5) {
               exitLoop = true;
               break;
     if (exitLoop) {
          break;
```

- » Chcę opuścić **obie** pętlę jeżeli x > 4 AND y >5
- » Wyjście z wewnętrznej pętli + ustawienie znacznika exitLoop
- » Sprawdzanie znacznika na końcu zewnętrznej pętli


```
size_t x = 0;
bool looping = true;
do {
// bool looping = false; // not in scope !?!
      for (size_t y = 0; y < 10; ++y) {
            if (x > 4 & y > 5) {
                  looping = false;
                  break;
\frac{1}{2} while (looping && \frac{1}{2} + \frac{1}{2} < 10);
```

- » Chcę opuścić **obie** pętlę jeżeli x > 4 AND y >5
- » Wyjście z wewnętrznej pętli + ustawienie znacznika exitLoop
- » Pętla do-while sprawdza warunek na końcu
- » Deklaracja looping musi być na zewnątrz pętli


```
#include <iostream>
int main(){
    for (size t x = 0; x < 10; ++x) {
         for (size t y = 0; y < 10; ++y) {
              if (x > 4 & y > 5) {
                   goto exitLoop;
     exitLoop:
    cout << "end" << endl;
```

- » Chcę opuścić **obie** pętlę jeżeli x > 4 AND y >5
- » Skok bezwarunkowy goto
- » Pokusa jest duża ;-), ale Never Ever !!!


```
#include <iostream>
int main(){
     for (size t x = 0; x < 10; ++x) {
          for (size t y = 0; x < 10; x + y = 0) {
                      oto exitLoop;
     exitLoop:
     cout << "end" << endl;
```

- » Chcę opuścić **obie** pętlę jeżeli x > 4 AND y >5
- » Skok bezwarunkowy goto
- » Pokusa jest duża ;-), ale Never Ever !!!

quiz Pl05_for2

socrative.com

- login
- student login

Room name:

KWANTAGH

Mam wiele takich samych elementów

jak je przechować?

Tablice

- » Sposób na organizację wielu elementów jednego typu
 - każdy z elementów może być indywidualnie adresowany
 - wszystkie elementy w ciągłej przestrzeni adresowej
 - brak możliwości zmiany rozmiaru tablicy po utworzeniu
 - tablica jest zmienną (dotyczą wszystkie reguły dla zmiennych):
 - zasięg
 - niemożność zmiany typu
 - konieczność rezerwacji pamięci
 - nazwa

Prosta tablica

```
#include <iostream>
int main(){
     int tab[5];
     tab[0] = 1;
     tab[1] = 4;
     tab[2] = tab[0];
     tab[3] = -10;
     tab[4] = 4;
    for (size_t i = 0; i < 5; ++i) {
          tab[i] = i;
```

- » Deklaracja:
 - typ
 - rozmiar (liczba elementów)
- » Adresowanie w nawiasach kwadratowych
- » tab[2] jest typu int (w tym przypadku)
- » tab[5] oznacza pięcio-elementową tablicę więc tab[0]...tab[4]
- » ładnie wygląda razem z pętlą (patrz warunek!!!)

Prosta tablica

```
#include <iostream>
int main(){
     int tab[5];
     tab[0] = 1;
     tab[1] = 4;
     tab[2] = tab[0];
     tab[3] = -10;
     tab[4] = 4;
     // tab[5] do not exist !!!
     tab[5] = 1123;
     // will work and create
     // huge problem!
```

- » Kompilator/runtime nie sprawdza zakresu !!!
- » tab[5] zostanie wykonane pomimo że nie istnieje !!!
- » Najczęstsze źródło błędów "buffer overflow"
- » Bardzo efektywny sposób dostępu do pamięci ale niebezpieczny!!!
- » x=0;
 tab[x-1];
- » valgrind służy do wyszukiwania błędów adresowania

Inicjalizacja tablicy

```
#include <iostream>
int main(){
     int tab[5] = \{0,1,2,3,4\};
     int tax[] = \{0,1,2,3,4\};
     for (int i = 4; i >= 0; --i) {
          tab[i] = i*10;
     int x = tab[0]; // ? value ?
     tab[++x] = 7;
     tab[tax[4]] = tab[1];
```

- » Możliwa inicjalizacja podczas deklaracji
- » Nie trzeba podawać rozmiaru jeżeli inicjalizacja podczas deklaracji
- » Indeksowanie tablicy zawsze liczbą naturalną <0,1,2,3.... size-1>
- » Często zerowanie pętlą
- » Jaką wartość będzie miało x?
- » Na którą pozycję wpisane zostanie 7?
- » Indeksowanie pośrednie.

Akumulacja danych z tablicy

```
#include <iostream>
int tab[] = \{0,1,2,3,4\};
int main(){
     int result = 0;
     for (size t i = 0; i < 5; ++i) {
          result += tab[i];
     cout << result;
     cout << endl;
```

- Sumowanie wszystkich elementów z tablicy
- » Ważna inicjalizacja zmiennej result

Obliczanie rozmiaru tablicy

```
#include <iostream>
int tab[] = \{0,1,2,3,4\};
int main(){
     size t size;
     size = sizeof(tab)/sizeof(tab[0]);
     int result = 0;
     for (size_t i = 0; i < size; ++i) {
          result += tab[i];
     cout << result << endl;
```

- » To nie jest uniwersalne rozwiązanie
- » Nie będzie działać dla wskaźników (np. rezerwacja tablicy przez new/alloc).
- » sizeof(tab) podaje rozmiar w bajtach całej tablicy
- » sizeof(tab[0]) podaje rozmiar w bajtach pojedynczego elementu tablicy

Deklaracja tablicy - rozmiar

```
#include <iostream>
int main(){
     size t size = 10;
     int tab[size];
                         // c++98
     for (size t i = 0; i < size; ++i) {
          tab[i] = 0;
```

- Do c++98 rozmiar tablicy musiał być stałą (wartością znaną podczas kompilacji)
- » Od c++98 włącznie, rozmiar może być zmienną (niejawna dynamiczna alokacja pamięci)

Wartość max w tablicy

```
int tab[] = \{1,3,6,2,1,6753,2,341,0,1\};
int max = 0;
for (size t i = 0; i < 10; ++i) {
     if (max < tab[i]) {</pre>
          max = tab[i];
cout << max << endl;
```

- » Wyszukiwanie wartości maksymalnej w tablicy
- » Inicjalizacja zmiennej max
- » Iteracja po wszystkich elementach tablicy
- » Porównanie do każdego elementu
- » Przypisanie tab[i] do max jeżeli tab[i] jest większe
- » Kiedy algorytm nie zadziała?

Wartość max w tablicy

```
int tab[] = {1,3,6,2,1,6753,2,341,0,1};
int max = tab[0];
for (size_t i = 1; i < 10; ++i) {
     if (max < tab[i]) {
        max = tab[i];
     }
}
cout << max << endl;</pre>
```

- » Najszybciej
- » Zadziała dla ujemnych, dodatnich
- » W pierwszej iteracji porównywane jest tab[0] do tab[1]

Tablice wielowymiarowe

```
#include <iostream>
int main(){
     int tab2d[5][10];
     int tensor[2][3][7][5];
     // 210 cells
     tab2d[0][0] = 0;
     tab2d[4][9] = 4*9;
}
```

- » Dowolna liczba wymiarów
- » Zasady (deklaracja, indeksowanie) takie jak dla tablic jednowymiarowych

Tablica struktur

```
struct Person {
     int age;
    float salary;
};
Person employee[10];
Person e = employee[0];
e.age = 30;
e.salary = 4000;
employee[1] = e;
e = employee[2];
employee[3] = employee[2];
e = employee; // Błąd !!!
```

- » Tablica może być dowolnego typu więc również "mojego typu"
- » Każdy element tablicy jest pojedynczą strukturą Person
- » employee[x] jest typu Person
- » employee NIE jest typu
 Person !!!

Tablica struktur

```
struct Person {
     int age;
     float salary;
Person e = \{30, 4000\};
Person employee[10];
employee[2].age = 30;
employee[2].salary = e.salary;
employee.age; // Błąd !!!
```

- » Każdy element tablicy jest pojedynczą strukturą Person
- Elementy struktury w tablicy można adresować bezpośrednio (operator .)
- » Zmienna employee NIE jest typu Person, więc nie można bezpośrednio adresować elementów struktury - nie wiadomo którego elementu dotyczą

dlaczego push się nie powiódł?

dlatego bo masz konflikty...

developer 1

- > git add source1.cc
- > git commit -am "source1"

developer 2

developer 1

- > git add source1.cc
- > git commit -am "source1"

developer 2

- > git add source2.cc
- > git commit -am "source2"
- > git push

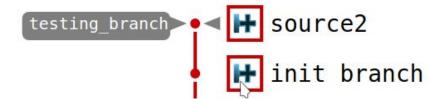
developer 1

- > git add source1.cc
- > git commit -am "source1"

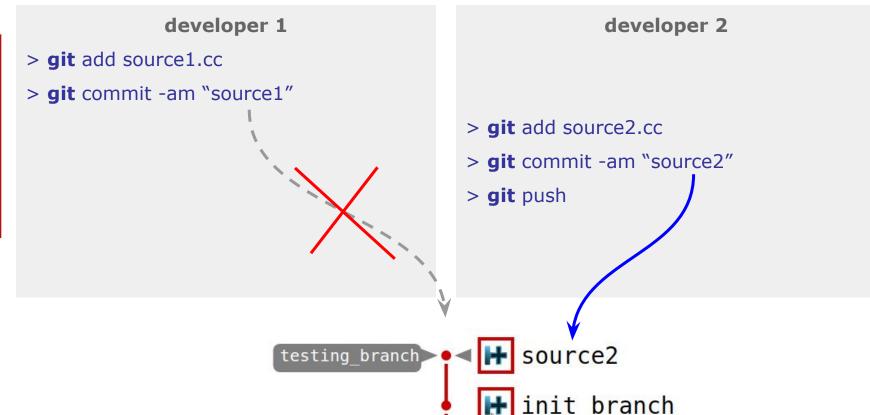
developer 2

- > git add source2.cc
- > git commit -am "source2"
- > git push

www.agh.edu.pl

www.agh.edu.pl

developer 1

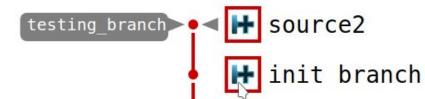
- > git add source1.cc
- > git commit -am "source1"

> git push

developer 2

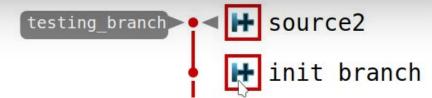
- > git add source2.cc
- > git commit -am "source2"
- > git push

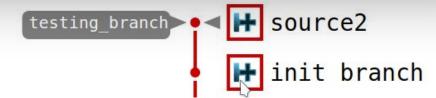

> git push To https://git.sdr.kt.agh.edu.pl/dev 2016/testing-repo-2016.git ! [rejected] testing_branch -> testing_branch (fetch first) > git error: failed to push some refs to 'https://git.sdr.kt.agh.edu.pl/dev 2016/testing-repo-2016.git' hint: Updates were rejected because the remote contains work that you do hint: not have locally. This is usually caused by another repository pushing hint: to the same ref. You may want to first integrate the remote changes hint: (e.g., 'git pull ...') before pushing again. hint: See the 'Note about fast-forwards' in 'git push --help' for details.

> git push To https://git.sdr.kt.agh.edu.pl/dev 2016/testing-repo-2016.git ! [rejected] testing_branch -> testing_branch (fetch first) > git error: failed to push some refs to 'https://git.sdr.kt.agh.edu.pl/dev 2016/testing-repo-2016.git' hint: Updates were rejected because the remote contains work that you do hint: **not have locally**. This is usually caused by another repository pushing hint: to the same ref. You may want to first integrate the remote changes hint: (e.g., 'git pull ...') before pushing again. hint: See the 'Note about fast-forwards' in 'git push --help' for details.


```
~/g/testing-repo-2016 (testing_branch)> Is
```

-rw-rw-r-- 1 kwant 0 lis 5 23:22 source1.cc


```
~/g/testing-repo-2016 (testing_branch)> Is
-rw-rw-r-- 1 kwant     0 lis 5 23:22 source1.cc
~/g/testing-repo-2016 (testing_branch) [1]> git pull
```


GNU nano 2.9.3

/home/kwant/git/testing-repo-2016/.git/MERGE_MSG

Merge branch 'testing_branch' of https://git.sdr.kt.agh.edu.pl/dev_2016/testing-repo-2016 into testing_branch

- # Please enter a commit message to explain why this merge is necessary,
- # especially if it merges an updated upstream into a topic branch.
- #
- # Lines starting with '#' will be ignored, and an empty message aborts
- # the commit.

T

^G Get Help ^X Exit ^O Write Out ^R Read File ^W Where Is ^\ Replace

^K Cut Text ^U Uncut Text ^J Justify ^T To Spell ^C Cur Pos ^_ Go To Line M-U Undo M-E Redo


```
~/g/testing-repo-2016 (testing_branch)> Is
-rw-rw-r-- 1 kwant 0 lis 5 23:22 source1.cc
~/g/testing-repo-2016 (testing_branch) [1]> git pull
From https://git.sdr.kt.agh.edu.pl/dev_2016/testing-repo-2016
 ebd57ae..dc4ac53 testing_branch -> origin/testing_branch
Merge made by the 'recursive' strategy.
source2.cc | 0
1 file changed, 0 insertions(+), 0 deletions(-)
create mode 100644 source2.cc
```



```
~/g/testing-repo-2016 (testing_branch)> Is
-rw-rw-r-- 1 kwant 0 lis 5 23:22 source1.cc
~/g/testing-repo-2016 (testing_branch) [1]> git pull
From https://git.sdr.kt.agh.edu.pl/dev_2016/testing-repo-2016
 ebd57ae..dc4ac53 testing_branch -> origin/testing_branch
Merge made by the 'recursive' strategy.
source2.cc | 0
1 file changed, 0 insertions(+), 0 deletions(-)
create mode 100644 source2.cc
~/g/testing-repo-2016 (testing_branch)> Is
-rw-rw-r-- 1 kwant 0 lis 5 23:22 source1.cc
-rw-rw-r-- 1 kwant 0 lis 5 23:23 source2.cc
```


developer 1

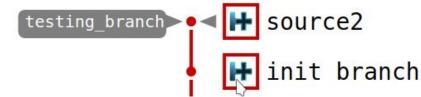
- > git add source1.cc
- > git commit -am "source1"

> git push

developer 2

- > git add source2.cc
- > git commit -am "source2"
- > git push

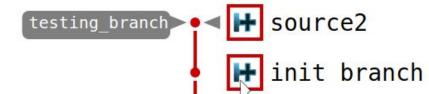
developer 1

- > git add source1.cc
- > git commit -am "source1"

- > git push
- > git pull

developer 2

- > **git** add source2.cc
- > git commit -am "source2"
- > git push

developer 1

- > git add source1.cc
- > git commit -am "source1"

- > git pull
- > git push

developer 2

- > **git** add source2.cc
- > git commit -am "source2"
- > **git** push

testing_branch 🚁 🖊 Merge branch 'testing branch'

→ source2

source1

www.agh.edu.pl

- » Wnioski
 - "pull"-uj jak najczęściej
 - obowiązkowo zaczynaj pracę od pull
 - nie bój się merge, przyzwyczaj się, to jest "codzienność" gita

Dziękuję